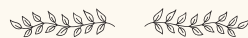

MITY, POTWORY
I AWANTURY
STAROŻYTNEJ
GRECJI

JAMES
DAVIES

Przełożyła Karolina Marcinkowska

KROPKA

SPIS

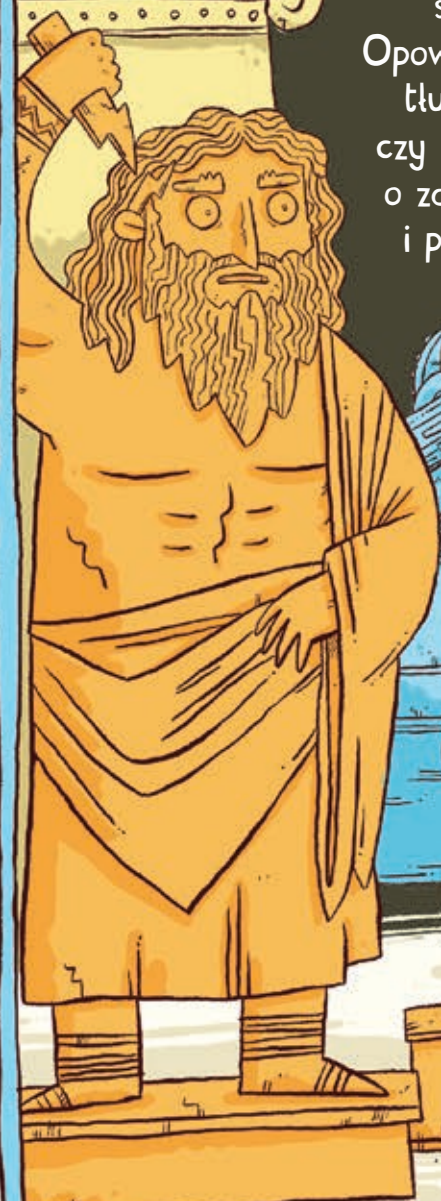

TREŚCI

8	CZYM SĄ MITY GRECKIE?	
10	CHAOS I STWORZENIE	
12	POZNAJĄCIE GRECKICH BOGÓW	
14	PUSZKA PANDORY	
20	JAK MITY GRECKIE OBJAŚNIAJĄ ŚWIAT?	
22	TEZEUSZ I MINOTAUR	
28	GALERIA HEROŚÓW I HEROSEK CHIRONA	
30	PERSEUSZ I MEDUZA	
36	MITYCZNE STWORY I ZABÓJCZE BESTIE	
38	ORFEUSZ I EURYDYKA	
44	PODRÓŻ PO GRECKICH ZAŚWIATACH	
46	KOŃ TROJAŃSKI	
52	RĘKA PRZEZNACZENIA	
54	DWANAŚCIE PRAC HERAKLESA	
60	MITYCZNA MAPA STAROŻYTNEJ GRECJI	

CZYM SĄ MITY GRECKIE?

Cywilizacja starożytnych Greków znana jest z niepokonanych wojowników, wielkich artystów i błyskotliwych myślicieli. Rozkwitła między 2600 r. p.n.e. a 300 r. n.e. na terenie dzisiejszej Grecji kontynentalnej i na Wyspach Greckich. Jak wiele innych starożytnych cywilizacji, Grecy snuli fantastyczne opowieści o historii swoich bogów i tym, co dobre, a co złe. Opowieści te objaśniały też otaczający ich świat, tłumacząc, dlaczego zmieniają się pory roku czy skąd się wzięli ludzie. Te porywające baśnie o zabójczych potworach, dzielnych bohaterach i potężnych bogach znamy jako mity greckie.

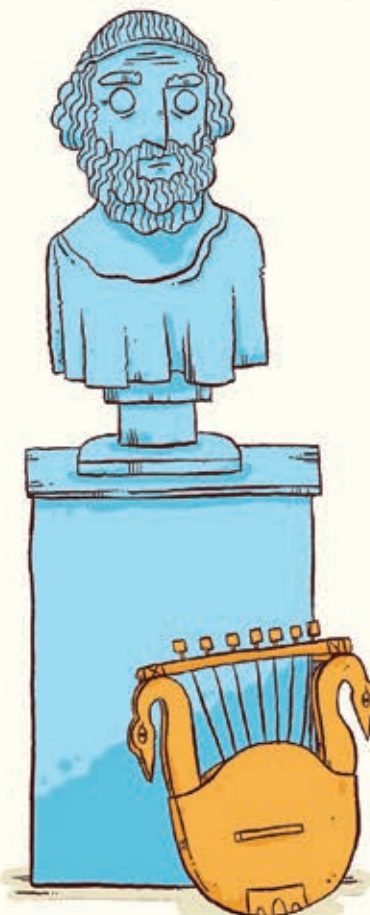

KIM WIĘC BYLI STAROŻYTNI GRECY?

Grecy rozwinęli jedną z najpotężniejszych cywilizacji starożytnego świata. Otoczeni morzem, wzbogacili się na handlu i zbudowali imponujące miasta oraz wielkie świątynie, w których czcili licznych bogów. Byli innowacyjnym społeczeństwem, które założyło pierwszą demokrację, zbudowało pierwsze teatry i zorganizowało pierwsze igrzyska olimpijskie. Ich kultura do dzisiaj wywiera wpływ na nasze codzienne życie.

Starożytni Grecy byli wspaniałymi rzemieślnikami i stworzyli wiele pięknych rzeczy - w tym jaskrawo malowane posągi przedstawiające bogów i boginie. Starożytna Grecja jest również znana z ceramiki zdobionej skomplikowanymi wzorami geometrycznymi i malunkami. Obrazy te często opowiadają historie znane z greckich mitów i legend, a ponadto są dla nas cennym źródłem informacji o tym, jak wyglądało życie ówczesnych Greków.

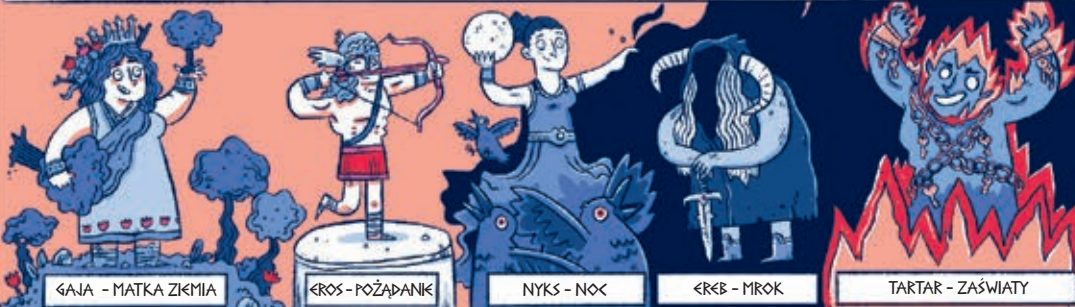
Początkowo mity były przekazywane ustnie. Wybitny grecki poeta Homer zastąpił poematami o wojnie trojańskiej - „Iliadą” i „Odyseją”. Aby dla przyszłych pokoleń spisać swoją historię, opowieści i dokonania ówczesnych uczonych, Grecy stworzyli własny alfabet. Także dziś ich legendy o dzielnych bohaterach i niesamowitych wyprawach nadal urzekają czytelników na całym świecie.

CHAOS I STWORZENIE

Każda kultura ma własną wersję historii o początku świata. Starożytni Grecy nie byli wyjątkiem. Oto dzika i chaotyczna historia o tym, jak według ich wierzeń powstał świat.

Zanim zaczął się świat, panował tylko chaos. Z tej wirującej pustki wyłoniły się pierwsze istoty.

Gaja stworzyła drzewa, trawę i szumiące strumienie. Zakochała się w Uranie – bogu gwiazd i planet.

Jestem najprzystojniejszym facetem w niebiosach!

Gaja z Uranem wydali na świat mnóstwo przedziwnych dzieci.

Wrzucił ich więc do ognistych otchłani Tartaru, czyli do Podziemia.

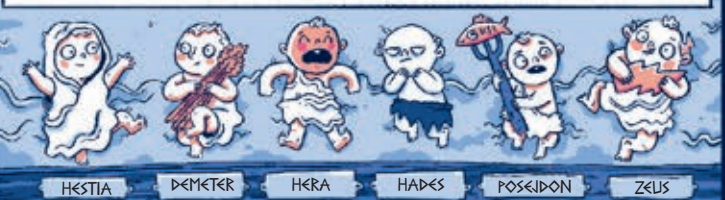
Gaja poczuła się upokorzona. Poprosiła jednego ze swoich synów tytanów – Kronosa – żeby zajął się jej wrednym mężem.

Kronos i jego żona Rea zasiadli na tronie. Kronosowi spodobało się rządzić i szybko przywykł do królewskiego stylu życia.

Para królewska miała sześcioro uroczych dzieciątek.

Gaja kochała swoje potworki, obdarzone olbrzymią ilością energii i głów. Uran odczuwał to nieco inaczej – bał się cyklopów i sturękich.

Kronos pomógł z radością. Pogonił ojca kosą (to taka broń o zakrzywionym ostrzu) i odebrał Uranowi koronę.

Ale Kronos się bał. Usłyszał proroctwo, że jedno z jego dzieci go obali – tak jak on zrobił to z własnym ojcem. Po kolei zaczął więc pożerać swoje dzieci.

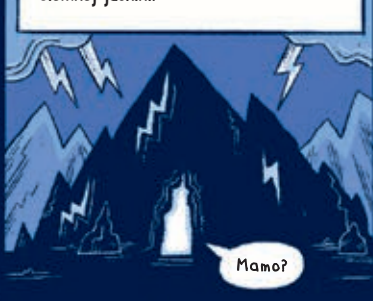
Jadł, jadł i jadł tak długo, że wkrótce musiał się zdrzemnąć. Zniesmaczona zachowaniem męża Rea dostrzegła swoją szansę i najmłodsze dziecko, Zeusa, podmieniła na na kamień.

Gdy Kronos wstał i był gotowy na kolejny posiłek, królowa uciekła z małym Zeusem ukrytym pod płaszczem.

Rea zabrała Zeusa na górę Ide i ukryła go w głębokiej, ciemnej jaskini.

Tam młody Zeus wyrósł na odważnego, silnego boga.

I bardzo mądrego. Zapuścił też wielką krzaczastą brodę.

Razem z Reą uknuł plan obalenia Kronosa.

Po powrocie na Olimp Zeus w przebraniu służącego podał Kronosowi kieliszek wspaniałego wina.

Oczywiście napój był zatruty. Zeus przyglądał się, jak Kronos zwymiotował po kolei całe jego rodzeństwo. To było bardzo śmieszne spotkanie rodzinne.

Kronos się wściekł, ale młody Zeus miał w sobie gniew burzy z piorunami. Zgromadził też swoich braci i siostry i wszyscy razem wypowiedzieli ojcu wojnę. Przez dziesięć długich lat cały świat drżał w posadach, gdy bogowie, tytani, potwory i olbrzymi zmagali się w brutalnej walce. Ta potężna seria bitew jest znana jako tytanomachia.

Wreszcie kurz opadł na polu bitewnym, usłanym gigantycznymi ciałami i jęczącymi potworami. Było po wszystkim. Zeus zwyciężył. Kronos został schwytany i uwięziony w Podziemiu.

Zeus podzielił się światem ze swoimi przyjaciółmi. Nagrodził tych, którzy byli wobec niego lojalni...

...i ukarał wrogów. Tytan Atlas za karę przez całą wieczność musiał dźwigać niebo na swoich ramionach.

Bogowie w pokoju powrócili do swego pięknego domu na Olimpie. Siedzieli wygodnie w złotym mieście i patrzyli, jak świat rozkwita. Od czasu do czasu wtrącali się w życie ludzi.

POZNAJCIĘ

Starożytni Grecy wierzyli, że wielu bogów i wiele bogiń czuwa nad nimi z pałacu wznoszącego się na Olimpie, najwyższej górze Grecji. Pod wieloma względami bogowie zachowywali się jak ludzie: zakochiwali się, żenili i często się kłócili - w odróżnieniu od nich byli jednak bardzo potężni i żyli wiecznie.

GRECKICH BOGÓW

Grecy wierzyli, że bogowie kontrolują każdy aspekt ich życia. Zbudowali wiele imponujących świątyń, w których składali bogom ofiary z pieniędzy, kwiatów, a nawet z jedzenia. Na Olimpie mieszkało 12 głównych bogów i bogiń - poznajmy ich...

ZEUS

Król bogów, bóg piorunów i niebios. Słynął z ciskania gromów w każdego, kto był mu nieposłuszny.

HERA

Królowa bogów i żona Zeusa, bogini małżeństwa i dzieci. Miała paskudny charakter. Gdy nie udało jej się wygrać konkursu piękności, pomogła Grekom zniszczyć całe miasto (s. 46).

ATENA

Bogini mądrości i wojny. Była znana z pomagania herosom i wybawiania ich z opresji. Jej imieniem nazwano stolicę Grecji - Ateny.

DIONIZOS

Był bogiem winobrania, wina, świętowania i teatru. Wino było ważne dla starożytnych Greków i często używano je podczas obrzędów religijnych.

AFRODYTA

Piękna bogini miłości. Nosila magiczny złoty pas, który sprawiał, że ludzie się w niej zakochiwali.

POSEJDON

Bóg morza. Jego atrybutem były wielkie widły zwane trójzębem. Mógł zsyłać burze i trzęsienia ziemi w pobliżu każdego, kto go wkurzył!

HEFAJSTOS

Był bogiem ognia i rzeźby. Wykuwał broń i zbroje dla bogów i bogiń olimpijskich. Jego żoną była piękna bogini Afrodyta.

DEMETER

Bogini plonów, zarządzała zbożami i uprawami, które żywiły ludność starożytnej Grecji.

ARES

Krwiożerczy bóg wojny, był znany ze swej porywczosci i wybuchów gniewu. Ciągle wpadał w tarapaty i nie był najbardziej lubianym bogiem na Olimpie...

ARTEMIDA

Bogini łowiectwa, bardzo biegła w łucznictwie. Dbala o świat przyrody i chroniła dzikie zwierzęta.

APOLLO

Bóg światła i uzdrowień. Był bratem bliźniakiem Artemidy. To ku jego czci została zbudowana słynna świątynia w mieście-państwie Delfy.

HERMES

Hermes był postaćem bogów, miał sandały ze skrzydłami. Mógł podróżować między światem śmiertelników a Olimpem, przenosząc wiadomości i wskazówki.

